

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.273/2021/4.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Dzsula Marianna előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

A felperes:

felperes (cím)

A felperes képviselője:

Dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Fodor Tímea ügyvéd)

Az alperes:

alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

dr. Tálosi Adrienn ügyvéd (cím3)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.304/2021/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 65.P.22.644/2020/9.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet – az eljárási költség és illeték viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 29.760 (huszonkilencezer-hétszázhatvan) forint elsőfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 178.000 (százhetvennyolcezer) forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes egy projekt céggel 2009. december 23-án tíz évre Szolgáltatási Koncessziós Szerződést (a továbbiakban: szerződés) kötött az önkormányzat törzsvagyonyába tartozó, fizető parkolóhely céljára kijelölt közterületi várakozóhelyek parkolási üzemeltetési rendszerben történő működtetésére, amelynek időtartamát 2019. december 19-én 2020. június 26-ig meghosszabbították. A szerződés alapján a projekt cég a várakozási díjat és a pótdíjat saját nevére és javára jogosult beszedni, míg a befolyt pótdíj bevétel (az ún. prémiumdíj) a felek közötti elszámolás része. A szerződésben nem rendelkeztek a szerződés megszűnésekor fennálló parkolási pótdíjigényekből származó követelésállomány elszámolásáról.

[2] A felperes Képviselő-testülete 114/2020. (II. 28.) számú határozatával úgy döntött, hogy a kijelölt közterületi várakozóhelyek parkolás üzemeltetési feladatainak ellátásával 2020. június 27-től az név Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (a továbbiakban: Zrt.) bízta meg. A felperes, a projekt cég és a Zrt. a szerződéssel kapcsolatos elszámolás és eszköz átadás-átvétel részleteiről 2020. július 3-án kötött megállapodást. Ennek értelmében a projekt cég a 2020. június 26-ig keletkezett 752 millió forint pótdíjigényből befolyó, a költségeken felül megtérült díjbevétel 30 %-ával havonta elszámol a felperessel, a felek között létrejött szerződésben foglaltak szerint.

[3] Az alperes kiadásában megjelenő origo.hu internetes lapban 2020. augusztus 8-án „cím4” című cikk (a továbbiakban: cikk) miatt a felperes helyreigazítás közzétételét kérte a szerkesztőségtől, hivatkozással arra, hogy a parkolási pótdíjak beszédésével kapcsolatos közlések nem felelnek meg a valóságnak. Az alperes szerkesztősége nem tett eleget a helyreigazításnak.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a cikkben valótlanul állította a következőket: a felperesnek 750 millió forint követelése jött össze a parkolási büntetésekből; úgy döntött, hogy eladja a parkolási büntetésekből fennálló kintlévőségeit egy külsős cégnek; átadta a parkolási büntetésekből fennálló tartozásait egy cégnek, valamint hogy saját maga is behajthatná a 750 millió forint parkolási büntetésből származó követelését. Kérte az alperes kötelezését 600.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

[5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a cikkben kifogásolt közlések valós tényekből levont okszerű következtetések, ezért nem sértik a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Másodlagosan hivatkozott arra, hogy amennyiben a sérelmezett közlések valótlan tényállításnak minősülnek, mivel nem sértőek, nem alkalmasak a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására. Vitatta a sérelemdíj jogalapját és összegszerűségét is.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a cikkben valótlanul állította: a felperesnek 750 millió forint követelése jött össze a parkolási büntetésekből, továbbá hogy az önkormányzat úgy döntött, hogy eladja a parkolási büntetésekből fennálló kintlévőségeit egy külsős cégnek, valamint átadta a parkolási büntetésekből fennálló tartozásait egy cégnek és maga is behajthatná a 750 millió forint parkolási büntetésből származó követelést. Kötelezte az alperest 450.000 forint sérelemdíj megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[7] Az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a felperest közszereplőként fokozott törési kötelezettség terheli a közéleti tevékenységét érintő kritikák kapcsán, amelynek a bírálata a sajtó jogosultsága és e körben a nyilvánosság tájékoztatása egyben kötelezettsége is. Ennek során azonban a sajtószerv köteles a közszereplők, közintézmények személyiségi jogait, különösen a jóhírnevük tiszteletben tartásával eljárni, a közvélemény formálása körében a politikai szervezetek bírálatát a tevékenységük valós tényeken alapuló bírálatára korlátozni. Egyetértett a felperessel abban, hogy az alperes valótlan tényállításokat fogalmazott meg a parkolási díjbeszedő tevékenységével összefüggésben. A felperes ugyanis igazolta a szerződéssel, hogy abban nem rendelkeztek a megszűnésig be nem szedett díjak „jogi sorsáról”. A kintlévőség korábban sem volt az ő bevétele, ezért a szerződés módosításával sem érhetette el azt, hogy a be nem szedett bevételek 100%-ban őt illessék. Álláspontja szerint nem kötött új szerződést, csupán a korábbi megszűnése miatt rendezte a be nem folyt parkolási díjak „sorsát”, azt, hogy az milyen arányban, kit illessen. A pótdíjigényeket alátámasztó dokumentumokkal pedig csupán a projekt cég rendelkezik, ezért valótlan az a tényállítás is, hogy a felperes a 750 millió forintos kintlévőséget be tudná hajtani. Minderre tekintettel a Polgári Törvénykönyvről szóló 203. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-a, a 2:44. §-a és a 2:45. § (2) bekezdései alapján a jogsértést megállapította és a Ptk. 2:52. §-a alapján az alperest a mérlegeléssel megállapított összegű sérelemdíj megfizetésére kötelezte.

[8] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

[9] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a jogsértés tekintetében elfoglalt álláspontjával. Indokolása szerint a cikk téves és hiányos adatokból kiindulva fogalmazza meg tényállításként azt a következtetést, hogy a felperes nem gazdálkodik felelősen a rábízott vagyonnal. Ezzel szemben a felperes a szerződéssel igazolta, hogy korábban is a pótdíj 30%-ából részesedett, ez a szerződés megszűnését követően kötött háromoldalú megállapodás alapján nem változott. Ezért valótlan az a közlés is, hogy a felperes a követelés külsős cégnek való eladásáról döntött és hogy maga is képes a követelésállomány behajtására, mivel az alperes nem rendelkezik az ehhez szükséges iratokkal.

[10] A másodfokú bíróság a sérelemdíj körében kiemelte, hogy annak megítéléséhez a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének a bizonyítása nem szükséges. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a hátrányt megalapozó körülményeket, így az interneten való megjelenés miatt a széleskörű elérhetőséget, a téves tájékoztatás átvételét más lapok által, a felperes gazdasági működésének rossz színben való feltűntetését. Ezek ugyanis alkalmasak arra, hogy az olvasókban a felperesről a valótlan tények közlése miatt negatív előítélet alakuljon ki, ezért a sérelemdíj mértéke arányban áll a jogsértéssel.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[11] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a sérelemdíj leszállítását 100.000 forintra. Megsértett jogszabályként az Smtv. 10. §-át, a 13.§-át, a Ptk. 2:44. § (1) bekezdését, a 2:45. § (2) bekezdését, és a 2:52. § (3) bekezdését jelölte meg. Hivatkozott az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésének és a PK 12. és a PK 14. számú állásfoglalásnak a megsértésére is.

[12] Felülvizsgálati álláspontja szerint az eljáró bíróságok jogszabályt sértve állapították meg a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogának a megsértését. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a kifogásolt közlések valós tényekből levont okszerű következtetések, ezért nem alkalmasak a jóhírnév megsértésére. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták az Alkotmánybíróság határozataiban a sajtószabadság érvényesülése körében kifejtett jogértelmezést, amely szerint a sajtónak alkotmányos küldetése, hogy a közügyek alakulására befolyással lévő történéseket, körülményeket, összefüggéseket feltárja és a nyilvánosság tudomására hozza. Nem értékelték megfelelően, hogy a felperes a helyi lakosok által választott kerületi önkormányzat, ezért közszereplőként fokozott tűrési kötelezettség terheli a vele szemben megfogalmazott kritikák, vélemények, értékítéletek miatt. A PK 12. számú állásfoglalással szemben a cikket nem a maga egészében vizsgálták, annak egymással összetartozó részeit nem összefüggésükben értékelték és ennek során nem voltak tekintettel a társadalmilag kialakult közfelfogásra. Érvelése szerint a szerződés és a 2020. július 3-i megállapodás tartalma alapján a sérelmezett közlések kellő ténybeli alappal rendelkeznek. Az elszámolásra vonatkozó megállapodás a projekt céget jogosítja fel a 2020. június 26-ig felmerült 752 millió forint pótdíj behajtására, a felperest ebből csupán a 30 % illeti meg. Az pedig, hogy az alperes maga is behajthatná a 750 millió forint parkolási büntetésből származó követelést, csupán a véleménye. Amennyiben a közlés mégis tényállítás, akkor pedig azért valós, mert a szerződés VI. 6.5. pontja alapján ennek nincs jogi akadálya. A cikkben nem ferdítette el szándékosan a tényeket, csupán az elszámolás körében született megállapodás

alapján vonta le a következtetéseit, amelyek - azok helyességére, vagy helytelenségére tekintet nélkül - a véleménynyilvánítási szabadság magasabb szintű oltalmát élvezik.

[13] Az alperes másodlagosan arra hivatkozott, hogy ha a kifogásolt közlések valótlan tényállítások, azok nem hordoznak sértő tartalmat, nem alkalmasak a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására. A közéleti szereplők személyiségi joga és a véleménynyilvánítás szabadsága alapjogi kollíziója esetére kialakított alkotmánybíróági iránymutatás szerint ugyanis a véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik.

[14] Az alperes sérelmezte az eljáró bíróságoknak a sérelemdíj jogalapja és összegszerűsége körében tett megállapításait. A felperes ugyanis nem bizonyította, még csak nem is valószínűsítette, hogy a sérelmezett közlés számára nemvagyoni sérelmet okozott, immateriális sérelmeket pedig nem is állított.

[15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján.

A Kúria döntése és jogi indokai

[16] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

[17] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának érdemben azt kellett megítélnie, hogy a jogerős ítélet a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését megsértve állapította-e meg, hogy a kifogásolt közlések sértik a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

[18] A Ptk. 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A Ptk. 2:44. § (1) alapján a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

[19] A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tény állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.

[20] E rendelkezések értelmében a jóhírnév sérelmének megállapítására az olyan valótlan és a személy hátrányos megítélését kiváltó közlés alkalmas, amely valamely tényt határozottan vagy burkoltan tartalmaz. Ezért mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a kifogásolt közlések tényállításnak vagy véleménynek minősülnek-e.

[21] A Kúria a sérelmezett közlések megítélése körében abból indult ki, hogy Alkotmánybíróóság már megállapította a véleménynyilvánításhoz való jog tekintetében a bírói mérlegeléshez szükséges alkotmányos szempontrendszer: a véleményt kifejező nyilvános közlés közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e; a nyilvános közléssel érintett személy közszereplői minőségben jelenik-e meg; tényállítást vagy értékítéletet foglal-e magában és sérti-e az érintett személy emberi méltóságát vagy jó hírnevét (becsületét) {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [38]} és meghatározta ennek mérlegeléséhez az alkotmányos alapelveket {13/2014. (IV.18.) AB határozat, Indokolás [39]-[41]}.

[22] A Kúria - a fenti szempontok vizsgálata és értékelése alapján – irányadónak tekinti a peres felek között a cikkben sérelmezett közlések tárgyában indult sajtó-helyreigazítási perben hozott Pfv.IV.20.685/2021/4. számú ítélete [21]-[22] pontjaiban kifejtett

jogértelmezését. E szerint: „a szerző a sérelmezett közlésekben közéleti vitában kifejtett véleményét, értékelését, kritikáját fogalmazta meg. A megállapodás közpénz felhasználását érinti, miután közterületek használatával, hasznosításával kapcsolatos 752 millió forint kintlévőségről, illetve az ebből befolyó összegek jövőbeni felosztásáról rendelkezik, a sérelmezett közlések a felosztás arányát, módját kritizálják. A kritika arra irányul, hogy a várható bevételből a felperes nem megfelelő arányban részesül majd, a megállapodás a projekt cég számára indokolatlanul előnyös. A szerző részletesen kifejti, hogy a kialakult gyakorlat szerint az ilyen követelések megtérülési aránya viszonylag magas, ezért szerinte a felperes részéről előnytelen megállapodást kötöttek a keletkező bevétel felosztásának arányairól. A vita lényege egyértelműen a közpénz kezelését, az azzal való gazdálkodást érinti, ezért az ezzel kapcsolatos álláspont szabadon kifejezhető. Nincs jelentőségre annak, hogy a korábban létrejött és meghosszabbított szerződést a cikk szerzője jogilag mennyiben értékeli helytállóan. A parkolási helyzet, a parkolási díjak nagysága és beszedése, a beszedett összeg felosztása és felhasználása közügyet érintő, kiemelt közfigyelemmel kísért kérdés. A felperes a megállapodással erről hozott érdemi döntése a véleménynyilvánítás szintjén szabadon kritizálható, attól függetlenül, hogy a kifejtett álláspont jogilag vagy közgazdaságilag mennyiben helytálló. Kifogásolható az a körülmény is, hogy a szerződésben miért nem rendezték megfelelően a megszűnés időpontjára nézve az esetlegesen még be nem hajtott díjak behajtás utáni felosztásának módját, arányait. Ebben a közéleti vitában a sérelmezett közlésekben kifejtett álláspont, kritika nem lépi túl a közügyekben lehetséges szabad véleménynyilvánítás lehetséges kereteit, figyelemmel arra is, hogy ilyen esetekben a különböző érdekek összemérése esetén a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő érdek élvez elsőbbséget”.

[23] A valós tények közlése és a vélemény megfogalmazása a jóhírnév és a becsület megsértését nem teszi megállapíthatóvá (Kúria Pfv.IV.21.743/2017/4., megjelent: BH2019.13.), akkor sem, ha azok az erőteljes kritikai hangvétel miatt a felperes számára sérelmesek. A szerző a szerződés és az azt módosító megállapodás alapján fogalmazta meg a felperes parkolási tevékenységét érintő véleményét. Ezt a bírálatot, kritikát, illetve vele szemben megfogalmazott esetleges elmarasztaló véleményt a felperes – közszereplőként, a közpénz felhasználására tekintettel - fokozottabban tűrni köteles. A vélemény tartalma és annak helyes vagy helytelen volta a személyiségvédelmi igényt nem alapozza meg (PK 12. számú állásfoglalás III. pont). Az Alkotmánybíróság mércéje szerint az értékítéletet és személyes meggyőződést közvetítő vélemények ugyanis mindaddig, amíg összefüggésben állnak a közügyekkel, attól függetlenül élvezik a véleményszabadság alkotmányos oltalmát, hogy helyes vagy helytelen, tetsző vagy nem tetsző, egyes megítélések szerint értékes vagy éppen értéktelen gondolatot tartalmaznak. Ezt kívánja meg a nézőpontsemleges véleménynyilvánítási fórum szabadságának értéke is {3052/2022. (II. 11.) AB határozat, Indokolás [55]}.

[24] A személyiségi jogsértés jogalapjának a hiánya pedig kizárja a felperes által igényelt jogkövetkezmények alkalmazását.

[25] Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítélet sérti a felülvizsgálati kérelem alapján vizsgált jogszabályokat, ezért azt a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a Pp. 405. § (1) bekezdésének alkalmazásával a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a teljes keresetet elutasította.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[26] 2013. évi V. törvény 2:44. § (1) bekezdés, 2:45. § (2) bekezdés
Alaptörvény IX. cikk (1)-(2) bekezdés
PK.12. számú állásfoglalás

A döntés elvi tartalma

[27] A személyiségvédelem iránt indult perben a kifogásolt közlés tényleges tartalmát nem önmagában, a szövegkörnyezetéből kiragadva, hanem a nyilatkozat többi részével együtt vizsgálva, a közlés lényegi mondanivalóját szem előtt tartva, a laikus olvasó értelmezését is figyelembe véve kell meghatározni. A vélemény tartalma és annak helyes vagy helytelen volta a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jog megsértése iránti igényt nem alapozza meg.

Záró rész

[28] Az alperes a fellebbezésében és a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 81. § (1)-(2) és (5) bekezdése szerint a perköltségét nem számította fel, ezért a Kúria a pereszes felperest a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján csupán az alperes által az elsőfokú eljárásban az ellenkérelmében felszámított, az ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése szerint megállapított költségének a megfizetésére kötelezte.

[29] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés *b)* és *f)* pontjai alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján a felperes illetékmentessége folytán [Itv. 5. § (1) bekezdés *b)* pont] az állam viseli.

[30] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján megfelelően alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. április 6.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró